

Domborzati kép

BABÓCSA

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés
 2. Babócsa bemutatása
 3. Örökségünk
 - 3.1. *Építészeti értékek*
 - 3.2. *Táji és természeti értékek*
 - 3.3. *Településképi jellemzők*
 4. Eltérő karakterű településrészek Kisbajomban
 - 4.1. *Falusias településrész*
 - 4.2. *Vegyes központi településrész*
 - 4.3. *Közösségi területek karaktere*
 - 4.4. *Gazdasági településrész*
 - 4.5. *Külterületi településrész*
 5. Ajánlások
 - 5.1. *Településszerkezet*
 - 5.2. *Épületek elhelyezése*
 - 5.3. *Épületek magassága*
 - 5.4. *Tető kialakítása*
 - 5.5. *Homlokzatképzés, anyaghasználat, színek*
 - 5.6. *Zöldfelületek*
 - 5.7. *Kerítések kialakítása*
 - 5.8. *Közterületek kialakítása*
 - 5.9. *Sajátos építményfajták*
 - 5.10. *Reklámcélú-, információs- és hirdető berendezések*
 6. Jó példák- Épületek, építészeti részletek
 7. Jó példák – Sajátos építményfajták
 8. Hirdetések, reklámtáblák
- Impresszum

FŐÉPÍTÉSZI KÖSZÖNTŐ

Mottó: „Azért vagyunk a világban, hogy valahol otthon legyünk benne”

Tamási Áron

A kézbevert arculati kézikönyv fő feladata a vizuális kultúra iránti érzékenységünk fejlesztése, a szemléletformálás. Épített és természeti környezetünk alakulása, alakítása nemcsak magánügyünk, tevékenységünkkel a környezetünkre is hatással vagyunk.

Településeink épített és természeti környezetének kialakulását földrajzi, történelmi, gazdasági, világnézeti és szociális okok befolyásolják. Minden település, építmény mutatja az ott élők gazdasági, szellemi és mentális állapotát is. Környezetünk minőségi formálásával, segíteni tudjuk a településen élők életminőségét. Fontos, hogy az elmúlt több, mint fél évszázadban kialakult szemléletünket, mely szerint az egyik legfontosabb életcél az „önmegvalósítás” kissé átértelmezzük. Ezen szemléletünk térbeli lenyomataivá váltak településeink is, e szerint fejlődtek, változtak. A II. világháború előtti emberek könnyebben beillesztették magukat a társadalomba, és e szerint alakították környezetüket is, ezért tudtak létrejönni egységes településképek. Mára ez megváltozott. Az arculati kézikönyv készítésének fő célja, hogy segítsük a településszerkezetbe,

„Ami lent van, az megfelel annak, ami fent van, és ami fent van, az megfelel annak, ami lent van, hogy az egyetlen varázslatának műveletét végrehajtsd.”

Ókori smaragdtábla felirata magyarul

településképbe való illeszkedés iránti elkötelezettségünket, legyünk bár tulajdonosok, önkormányzatok, építészek vagy mérnökök.

Az arculati kézikönyvben megtalálhatóak a településképet befolyásoló olyan elemek, melyek szerepének általában nem tulajdonítunk túl nagy jelentőséget. (Víz- és adótoronyok, felszín feletti

hálózatok és oszlopaik, utcaszelvények, árkok, kapubehajtók kialakításai, utcabútorok, információs- és hirdetőablak, kerítések, fasorok, környezetrendezések, növényesítések, részletképzések...)

A település arculatával való foglalkozás természetesen nem kampánymunka. Sok év kitartó és következetes erőfeszítése szükséges ahhoz, hogy látható eredményt is fel tudjunk mutatni. „A településfejlesztés, az egy türelmes műfaj.” Ehhez a hasznos munkához kívánok a településen hosszú távon élni akaró, és tudó lakókat, gazdasági szereplőket, lehetőséget, elhivatott és jó szakembereket. Kívánom, hogy a közös munka által, sikerüljön a településen a hagyományokra épülő, 21. századi színvonalú, minőségi életteret biztosítani.

Bánkuti Melitta főépítész

BEVEZETÉS

„Az építészetet szokás megfagyott zeneként emlegetni. És valóban nagyon sok hasonlóságot találhatunk egy zenemű és az építészet között. Az építészet sokszínűségét adja a változatos utcák, terek, épületek sokasága, mint egy zenekarban a sokféle hangszer: vonósok, fúvósok, ütős hangszerek. Ugyanakkor, ha ezek egymásra tekintet nélkül zenélnék, lehet külön-külön még szép dallam is, amit játszanak, az összkép hamis. Ugyanígy a házak is lehetnek eltérőek egymástól, más rendeltetésűek, de ha nincsenek tekintettel egymásra, zavaros, élehetetlen környezetet alakítanak ki. A kézikönyv segítség kíván lenni: a település bemutatásával, az értékek megismertetésével és az útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségeit. Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, és a település képéhez illeszkedik, azt ízléssel viszi tovább. Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, a céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem éppen a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása. Az unalomig másolt, giccses, sokszor import klónok helyett a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatása, a nem diktált, hanem valódi szabadság megismertetése. A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni, ahogy a település története sem befejezett, hanem folyamatosan továbbbíródik. Ezért, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, hogy ezáltal büszke lehessen rá építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt. Egy ház elválaszthatatlan kapcsolatban van környezetével, szomszédaival, településével. Valódi gyümölcse pedig csak annak a kapcsolatnak van, ahol a felek egymást megismerik, szeretik és békében élnek egymással. Igaz ez az emberi kapcsolatokról a zenén át egészen épített környezetünkig.

A településképi védelméről szóló 2016 évi LXXIV. Törvény értelmében Községünk településképi arculati kézikönyvet készít, melynek célja, hogy meghatározza településünk jellemzőit, értékeit, eltérő karakterű településrészeit, majd eszerint építészeti ajánlásokat fogalmazunk meg szöveges és képi formában az egységes településképhez való illeszkedés céljából. Az arculati kézikönyv kidolgozása előfeltétele a településképi rendeletnek, mely megalkotása szintén e törvényből adódó új feladata az Önkormányzatunknak.

Ismerjük meg együtt hát településünket, találjuk meg, fedezzük fel természeti és építészeti értékeinket. Az általunk megfogalmazott ajánlásokkal határozzuk meg az építészeti örökségünk védendő elemeit, az épített környezetünk formálódásának irányát, mutassunk jó példákat, amelyek követésre érdemesek lehetnek mind a településünkön élők, mind a leendő építtetőink számára. Munkánk csak a településen élők bevonásával lehet teljes, ezért kérem, hogy segítse Ön is munkánkat! Közös sikerünk csak akkor lehet teljes, ha társadalmi párbeszéd és konszenzus alakul ki a jövőnket illetően.

Legyen Munkatársunk, javaslataik befogadására mindig készen állunk.”

Európai hírnő nárciszos

BABÓCSA CÍMERE

„Álló, háromszögű pajzs vörös mezejében a pajzsderékban ezüstszegélyű, kék, vízszintes hullámpólya. A pajzsmezőben lebegő, leveles ötágú nyitott aranykorona, belőle kinövő ezüst oromkoronával kombinálva. A hárombástyás oromkorona középső bástyája előtt vörös latin kereszt. A szélső bástyákon áll a jobbra forduló, ágaskodó, arannyal fegyverzett, leeresztett farkú aranygriff. Felemelt jobbában kivont ezüstkardot, baljában fehér, stilizált csillagos nárciszt tart. A pajzsot két oldalról egy-egy szárán alul összefogott, arany bogyótermésű zöld olajág övezi. A pajzs felett lebegő, fecskefarok végződésű, íves aranyzalagon feketével nagybetűs BABÓCSA felirat. A településnév előtt és után egy-egy díszpont.

A címer jelentése

A címer központi alakja a griff, mely a magyar hitvilág kincsőrző, jó madaraként ismert.

Az oroszlantest és a sas kombinációja a legerősebb földi és a leghatalmasabb égi állat keveréke. A földi hatalom és az égi energia, az erő és a bölcsesség, a pozitív emberi tulajdonságok hordozója.

A társadalmi birtokközpontot a nyitott, ötleveles korona testesíti meg.

A griff jobbában lévő karddal nemcsak a török idők vagy az azt megelőző korszak harcait szimbolizálja, hanem idézi a későbbi háborúk küzdelmeit, emléket állítva az itt zajló harcok, világháborúk elesett hőseinek is. A griff karmai között lévő stilizált nárcisz az országosan ismert és védett, vadon nyíló, nagy kiterjedésű nárciszmezőre utal.

A múltat jelképező motívumon álló griff a múlt hagyományait megbecsülő, értékeket átörökítő embert jelképezi.

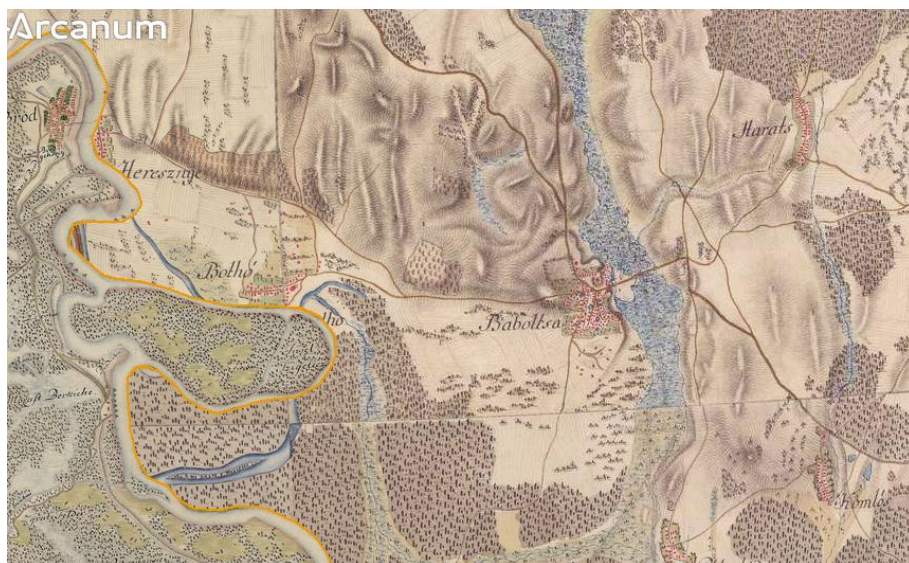
Megmutatja a várrendszert az oromkoronával. Fellelhető a latin kereszt, mely az egykori apátságra, az akkori hitélet egy bizonyos nagyságrendű központjára, a szellemi élet jelenlétére utal.”

A Rinya-patakot és a Drávát kék hullámvonal ezüstpólyával szegélyezett része jelképezi. A folyók természetes védelmet nyújtottak a külső támadó erők ellen, ugyanakkor a lakosság megélhetését is elősegítették.”

forrás: <http://www.nemzetijelkepek.hu/onkormanyzat-babocsa.shtml>

BABÓCSA BEMUTATÁSA

I. katonai felmérési térkép (1763-1787), forrás: maps.bungaricana.hu

Lakosság száma: 1883 fő

Belterülete: 193 ha

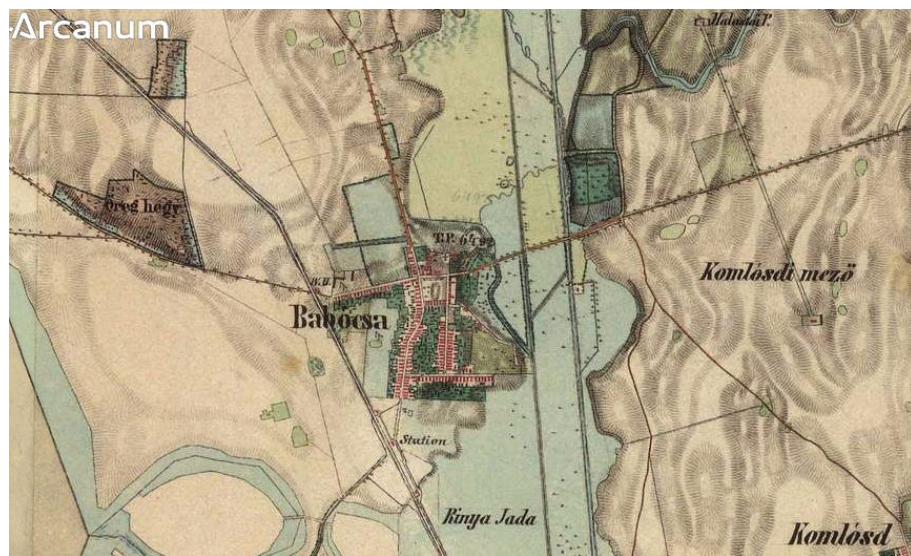
Külterülete: 3099 ha

Az önkormányzat címe: 7584 Babócsa, Rákóczi F. u. 2.

Polgármester: Péter István

Somogy déli részén, a horvát határ közelében, 2-3 kilométerre a Drávától helyezkedik el a település. Barcs 14, Nagyatád 24 kilométerre van, Pécs egyórai, míg a Balaton másfél órai autózással érhető el. A Pécs-Nagykanizsa közötti vonalon vasútállomás van.

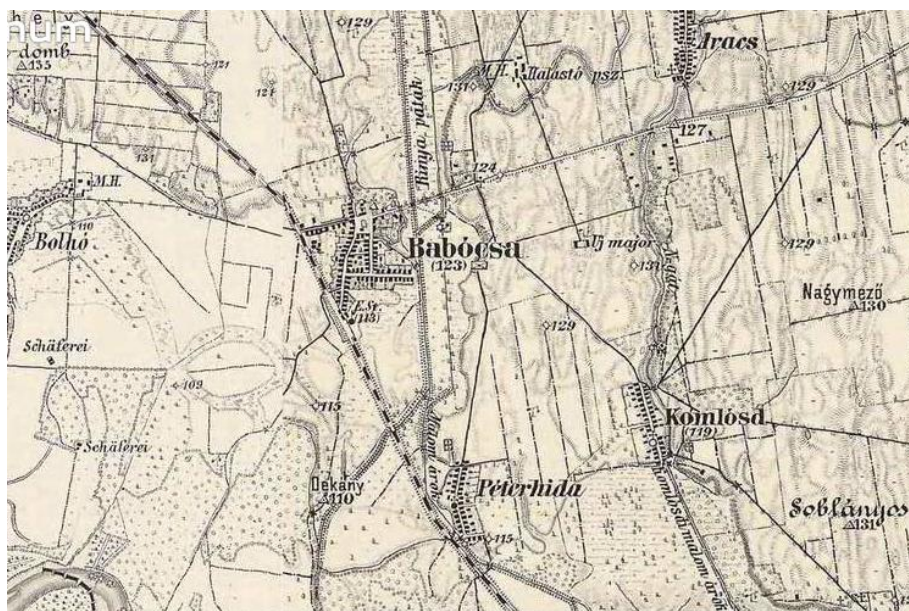
A terület a belső-somogyi tájegységhez tartozik, a Rinya-patak itt lép a Dráva árterébe. A talaj szélfújta homokkal fedett, a környék az ország legcsapadékosabb térségei közé tartozik. Éghajlata szélsőségektől mentes, a téli középhőmérséklet fagypont fölött van, a júliusi pedig 20-21 C-fok körül. A környék természeti híressége a hajdani török település, a Basakert helyén elterülő, 12 hektáros csillagos nárciszos, amely május elején páratlanul szép látványt nyújt a természeti védettséget élvező, nyíló virágszőnyegével. A törökök által telepített nárciszon kívül még sok vadvirág is színesíti a tájat, tavasszal a hóvirág, ibolya, kankalin bújik ki a földből, ősszel a kikerics virít. Az erdőkben szarvas, őz, róka és vaddisznó tanyázik, időnként megpillanthatunk egy-egy réti héját. Szívesen látogatják a rengeteget a külföldi vadászok is, ellátásukat modern, igényesen felszerelt vadászház szolgálja. Történelmi emlékhelyei is megállítják az átutazót, a letűnt századokból sok nevezetesség maradt fenn. Ilyenek az egykori Zrínyi-vár, a török kút és a gőzfürdő maradványai. A XI. századi templom romjai és a néprajzi gyűjtemény.

37 ezer négyzetméternyi parkosított környezetben helyezkedik el, már nem üzemel a termálfürdő, mely nyitott és fedett medencével egyaránt rendelkezik. Lehetőség van a kempingezésre, a parkban faházak bérelhetők, a horgászat hívei pedig a Dráva és a Rinya partján verhetnek tanyát. Az utóbbi amúgy télen sem fagy be, köszönhetően a medréből eredő melegvizes forrásoknak.

1953-ban olaj és gáz után kutattak a vidéken, eredményeként feltárták a ma is működő gázmezőt. Babócsán kívül ettől a gázelosztótól kapja a fűtőgázt Barcs, Nagyatád és öt környékbeli község, sőt az országos vezetékrendszerbe is kerül egy kisebb mennyiség.

Több állatlelet (mamut, ősmédve) utal Babócsa vidékének őstörténetére, a réz- és bronzkori települések és temetők maradványai pedig arról tesznek biznyságot, hogy a „kezdetektől” lakott hely volt. A leletek egyébként a helybeliek sok évtizedes gyűjtőmunkája során kerültek felszínre, akik példásan őrizték e fontos értékeket, segítve ezzel is a falu környékén végzett későbbi szakszerű régészeti feltárásokat.

III. katonai felmérési térkép (1869-1887), forrás: maps.hungaricana.hu

A honfoglaló magyarok közül valószínűleg Bogát vezér jutott el először e vidékre, s az ő népe találkozott a Babócsa környékén élő avar és kisebb részben szláv népességgel. A X. század vége felé került át az Árpádok Tarhos ágához a somogyi terület, majd Koppányé lett. A lázadó vezér halála után birtokainak egy részét a király magának, illetve a királynénak sajátította ki, másutt hű embereit telepítette le. Babócsa például a bencéseké lett, és itt alakult ki a német eredetű Tibold-nemzetség birtokközpontja. A Rinya bal partján állhatott az ún. Motte típusú kis földvár, amit még a török korban is használtak, de a folyó melletti mocsaras területen több átkelőhely is volt. Őrzsük a Koppány leverésében aktívan részt vevő Tiboldok fegyvereseinek volt a feladata. Errefelé egyébként már a római korban is hadiutak vezettek, s feltehetően ezek „nyomvonalát” követték a későbbi századokban. A Rinya partján állt egy másik vár is, romjaira épült az a török vár, melynek maradványai ma is láthatók.

Az eredeti földvár volt a földbirtokosok birtokközpontja. A folyó jobb partján található az említett nárciszos, ahol hajdan a megye legnagyobb alapterületű (4.6 ha) földvára állott). Babócsa környékén szép számban voltak olyan falvak, melyekben egykor a királyt kiszolgáló népek laktak, sőt vasolvasztó helyekre is bukkantak többfelé. A Tibold nemzetség Babócsán birtokos ágát Babócsaiaknak is nevezték, ám a XIV. században megszűnt tulajdonlásuk. Egy 1348-ban kelt oklevél emlékezik meg a Szent Miklós tiszteletére emelt Benedek-rendi apátságról, melynek alapítása vélhetően jóval korábbi időpontra tehető. A régészeti kutatások feltártak egy másik templomot is, amely a XVI. század közepén semmisülhetett meg. A falu mellett 1455-ben még egy Kis-Babócsa nevű falu is létezett. A XV. század végétől örökösödés révén a Báthoriak kezébe került az egész birtok, s központjuknak ők is Babócsát tették meg, ahol 1496-ban Ulászló királyt fogadta György főispán. Ekkoriban alakult ki a várközpont, körülötte a mezőváros és több templom, település együttese, amely főispáni székhely, s így megyeközpont is lett. a mohácsi csatából élve került ki Báthori András, Babócsa ura, ám hamarosan saját várból nézett farkasszemet a törökkel. A vár 1555-ben került oszmán kézre. A babócsai vár kétszáz védője mindössze hat napig állta a törökök rohamát. A végvári háborúk során néhányszor még magyar kézben volt, ám csaknem kilencven éven át a török birtokolta, s 1664-ben gróf Zrínyi Miklós, a költő és hadvezér foglalta vissza.

A török korból gazdag emlékanyagot tártak fel a megyei múzeum régészei, közöttük a Basakert földvárát, egy török gőzfürdőt, egy palotát, a gótikus templomot, kerámiaégetőt és a temetőt. A hódoltság, a végvári háborúskodás prédálásai kimerítették Babócsát. A megfogyatkozott magyar lakosság helyébe horvát, német, török, rác, tót és cigány népességet telepítettek. Még a múlt században is a magyar anyanyelvűek voltak kisebbségben. 1715-re már újra a megyei mezővárosai közé került a település, és a század elején a Szalay-család volt a birtokosa. 1713-ban III. Károly Rindsmaul grófnénak adományozta, végül a Somssich család kezébe került, melynek még a XX. század elején is nagyobb birtoka volt Babócsa határában. A múlt század elején két kastélyt is építettek, az egyik a háború során vált romossá, ma fogorvosi rendelő és szolgálati lakás van a helyén, a kisebb kastély pedig a mai körjegyzőségi hivatal helyén állt. Az iskolai napközi otthon abban az épületben található, amely Somssich Béla gróf intézőjének lakása volt. A XIX. század első felében járási székhely volt a község, lakóinak száma megközelítette az 1800 főt. Többször leégett egy-egy falurész, az 1878-as tűzvésznek például ötven ház esett áldozatul. 1868-ban adták át a megyemásodik vasútvonalát, a Murakeresztúr-Barcs közötti szárnyat, s ez elősegítette a kereskedelem fellendülését.

A gazdasági megélénkülésével jelentősen gyarapodott a lakosság, századunk első évtizedeiben elérte a 2800-2900 főt, majd a második világháborút követően kezdett megfogyatkozni. Széles ipari skála jellemezte, a legnagyobb vállalkozás 6-10 munkást foglalkoztatott, ám a mesterek többsége segéd nélküli műhelyben dolgozott. Megalakult a hitel- és a fogyasztási szövetkezet, létrejött a polgári olvasóköri. Megnőtt a házi cselédek száma, már nemcsak az értelmiség, hanem az iparos és kereskedő családok is tartottak háztartási alkalmazottat, megindult egy bizonyos fokú városiasodás. A lakóházak nagy része kőből és téglából készült.

A lakosság 13 százaléka az uradalmakban – Halastópusztán, Lókapusztán és Újmajorban – lakott, ők alkották a gazdasági cselédséget. Az erőteljesen fejlődő községből az első világhégés 114 áldozatot követelt a hadba vonulók közül, a második világháború már a polgári lakosságot sem kímélte. A falu határában húzódott a front, sok épület s az állatállomány közel hetven százaléka elpusztult. 1945 után kisajátították a nagybirtokokat, s kiosztottak 2040 hold földet.

Az újjáépítést követő évtizedek jelentősen megváltoztatták a falu arculatát, új intézmények, modern lakóházakból álló utcasarok épültek. Minden lakásba bevezették az ivóvizet, a villanyt és a gázt, valamennyi utca burkolt járdával és úttal rendelkezik. A régebbi épületeket az önkormányzat az anyagi lehetőségeihez mérten újítja fel. A községben van művelődési ház, sportpálya és az iskolában tornacsarnok.

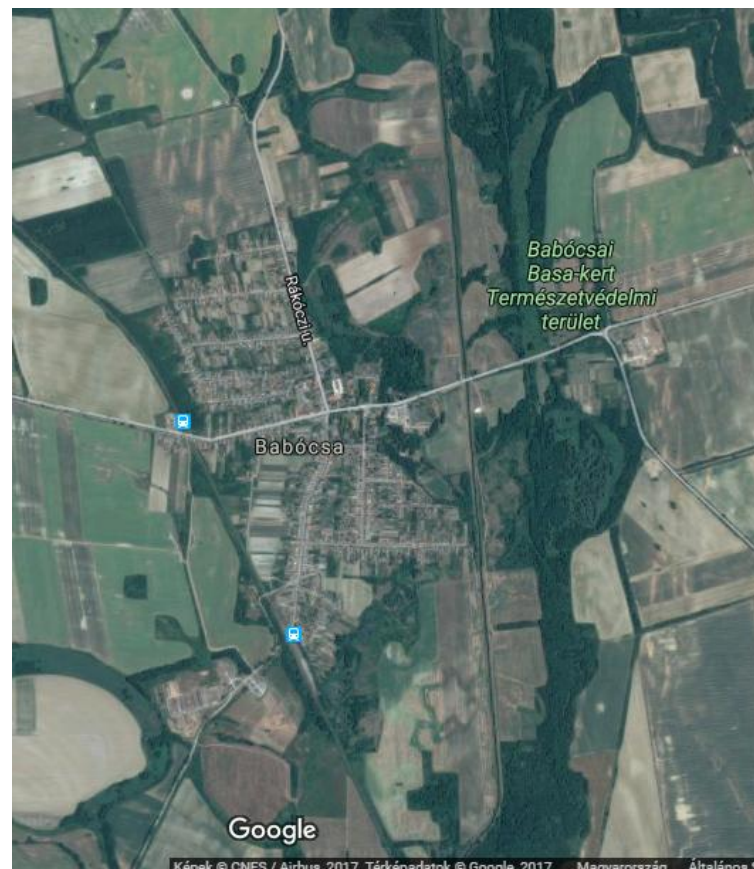
Az első termelőszövetkezeti csoport 1949-ben alakult meg, ám a tartósabb szerveződésre tíz évvel később került sor. Először Új Világ, majd az 1975-ös bolhói tsz-szel történt egyesülés után Határőr néven működött a közös gazdaság. Működési területe 5593 hektár, és négy falu – Babócsa, Bolhó, Somogyaracs, Rinyaújnép – határában és a Dráva mentén található szántó, gyep és erdő alkotja. A tsz tagjai közül 370 nyugdíjas, a 200 millió forintot meghaladó vagyont 145 aktív dolgozó működteti. A rendszerváltás még nem hozott különösebb átalakulást, megmaradt a szövetkezet. Bevételek az utóbbi húsz évben ötszörösére növekedett, alaptervekenységük a növénytermesztés és az állattenyésztés, de a gazdák számára mezőgazdasági szolgáltatásokat is nyújtanak. Egyforma arányban természetnek kukoricát, gabonát és ipari növényeket, emellett bioterményekkel is foglalkoznak 500 hektáron. Termésük meghaladja az országos átlagot, a műszaki hátteret korszerű géppark biztosítja. 270 tehenet tartanak, valamint 210 anyasertést, melynek felnevelt szaporulatát értékesítik.

Az oktatás múltja több évszázadra nyúlik vissza Babócsán, először ugyanis a Benedek-rendi szerzetesek alapították a XIV. század elején kolostori iskolát. Valószínűleg ebben az időben jött létre a plébániai iskola is, amely később átalakult mezővárosi kisiskolává. A római katolikus népiskola alapításának éve 1721, ötven évig az iskolamester szobája volt a tanterem. Először fából, majd 1858-ban téglából épült. Századunk elején vált négy tantereművé az iskola, s ekkor került oda az első tanítónő is. A tanulók többsége magyar és horvát nyelven egyaránt beszélt. 1946-ban vették birtokba tanítás céljára a Prinke-kastélyt, melyet tíz évvel később jelentősen átalakítottak. 1983-ban készült el az új, 13 tanteremű oktatási intézmény, melyben már helyet kapott egy 300 adagos konyha és étterem is. Jelenleg 274 tanulója van, 51 százalékuk cigány származású. Technikai felszereltsége jó, nagy tornaterme a község sportkedvelőit is kiszolgálja, könyvtárában a kötetek száma megközelíti a hétezeret. Ötven éve működik a községben óvoda, amely a szomszédos települések gyermekeit is fogadja, ám a 76 gyermek csaknem fele többszörösen hátrányos helyzetű.

Az egészségügyi ellátást két háziorvos, egy fogorvos és két védőnő biztosítja. A községben és a szövetkezetben egyaránt van állatorvos, így a gazdák szükség esetén biztonságos szakmai segítséget kaphatnak. A lakosság egyhatodát teszik ki az időskorúak, számukra nappali foglalkoztató klubot tart fenn az önkormányzat.

A lakosság 36 százaléka a cigány etnikumhoz tartozik, egyharmaduk munkanélküli. Ez az aktív korú cigánynépesség kétharmadát jelenti. Csak egy részük „regisztráltatta” magát, a többség az önkormányzat szociális juttatásaiból próbál megélni. Babócsán 17 százalékos a munkanélküliség, a létbizonytalanság egyaránt érinti a képezett és a képzetlen réteget, ám ez utóbbinak reménye sincs az elhelyezkedésre. A munkaképes korú népességnek mintegy a fele dolgozik, 88-as jövedelemplótló támogatást, harmincan munkanélküli járadékot kapnak. Az önkormányzat intézményein és a szövetkezeten kívül nincs más munkáltató Babócsán, akik tehetik, a közeli városokba, Barcsra és Nagyatádra járnak munkába. Harminchárman próbálkoznak egyéni vállalkozóként boldogulni, elsősorban a kereskedelem és a szolgáltatás területén tevékenykednek, ők üzemeltetik az üzleteket, a vendéglátóhelyeket. Mezőgazdasági vállalkozásba csupán egy gazda fogott, a többiek inkább háztájként művelik földjeiket, s a termények a családok ellátását biztosítják.

Az önkormányzat 96 millió forintos költségvetésből gazdálkodott 1996-ban, ennek csak a felét tette ki az állami támogatás, s mivel a helyi bevételek nem pótolták a hiányt, ezért hitelfelvételre szorultak. 1996-ban fejezték be a telefonhálózat fejlesztését, a következő nagyobb beruházás a szennyvízcsatorna-hálózat kiépítése lenne, ami szintén csak jelentős lakossági hozzájárulással valósulhat meg.

Domborzati kép forrása: www.google.hu/maps

Az előrelépés reményében befektetőket keresnek a termálfürdő hasznosításához, amellyel az idegenforgalom fellendítését céloznák meg. Az utóbbi években mind több külföldi kereste fel a gyógyvizet, néhányan házat is vásároltak a községben. Az önkormányzat szívesen látja a turistákat, de tudják, hogy ehhez színvonalas szolgáltatásokat is kellene nyújtaniuk. Lehetőséget látnak az előző évtizedekben iskolaként szolgáló, ma üresen álló kastély gyógyszállóvá alakítására, amit elhelyezkedése is indokolna: mindössze 100 méterre van a fürdőtől. A termálvizet nemcsak fürdésre használják, hanem fogyasztásra is, ezért felvetődött a gyógyvíz palackozásának a kérdése. Az önkormányzat elképzeléseire a francia ECTI tanácsadó szervezettől kért segítséget, s birtokukban van már a külföldi szakértők javaslata.

A történelmi emlékekben oly gazdag település szívesen látja vendégeit készsággel mutatják meg a régészeti emlékeket. Az önkormányzat és a Babócsáért Egyesület helytörténeti kiállítást is létrehozott, amely állandó jelleggel látható. 1995-ben alakult meg a Babócsáért Egyesület, melynek célja a község kulturális értékeinek, történelmi emlékeinek megmentése, bemutatása, a néphagyományok ápolásának ösztönzése, a földrajzi adottságok kihasználásával a falusi turizmus fejlesztése. Együttműködnek az önkormányzattal, a cigányszervezettel és más civil kezdeményezésekkel. 1990-ben dr. Magyar Kálmán régész szerkesztésében az önkormányzat monográfiát adott ki Babócsa történelméről.

A többségében katolikus vallású faluban augusztusban rendezik meg a búcsút, mely az egész közösséget megmozgatja, októberben pedig cigány folklór fesztivált vonzza az érdeklődőket, még az ország más tájairól is.

ÖRÖKSÉGÜNK

3

A Kaposvári Járási Hivatal Hatósági Főosztály, Építésügyi és Örökségvédelmi Osztályának adatszolgáltatása:

Babócsa 2017.09.13- án hatályos, védett ingatlanok listája, a hiteles hatósági nyilvántartás szerint.

megye	település neve	helyrajzi szám	védetség jogi jellege	azonosító	védett örökségi érték neve
Somogy	Babócsa	0154	műemléki környezet	10577 [28422]	Szt. Egyed és Szt. Miklós templom, valamint a török fürdő ex-lege műemléki környezete
			régészeti lelőhely	19630	Nárciszos
				19640	Merész szőlő
Somogy	Babócsa	0155	műemlék	10577 [7645]	Szt. Egyed és Szt. Miklós templom, valamint a török fürdő
				10577 [15096]	Szt. Egyed templom
				10577 [15097]	Szt. Miklós templom
				10577 [15098]	Török fürdő
			régészeti lelőhely	19630	Nárciszos
Somogy	Babócsa	0156	műemléki környezet	10577 [28422]	Szt. Egyed és Szt. Miklós templom, valamint a török fürdő ex-lege műemléki környezete
Somogy	Babócsa	0161	műemléki környezet	10577 [28422]	Szt. Egyed és Szt. Miklós templom, valamint a török fürdő ex-lege műemléki környezete
Somogy	Babócsa	0163/19	régészeti lelőhely	87297	Jadai-dűlő
Somogy	Babócsa	0164	régészeti lelőhely	87297	Jadai-dűlő
Somogy	Babócsa	0165	régészeti lelőhely	87297	Jadai-dűlő
Somogy	Babócsa	0166/1	régészeti lelőhely	87297	Jadai-dűlő

Somogy	Babócsa	0166/2	régészeti lelőhely	87297	Jadai-dűlő
Somogy	Babócsa	0166/3	régészeti lelőhely	87297	Jadai-dűlő
Somogy	Babócsa	0172/3	régészeti lelőhely	76939	Vöröskeresztes-tábla
				87297	Jadai-dűlő
Somogy	Babócsa	0172/4	régészeti lelőhely	76939	Vöröskeresztes-tábla
Somogy	Babócsa	0172/5	régészeti lelőhely	76939	Vöröskeresztes-tábla
Somogy	Babócsa	0172/6	régészeti lelőhely	76939	Vöröskeresztes-tábla
Somogy	Babócsa	0172/7	régészeti lelőhely	76939	Vöröskeresztes-tábla
Somogy	Babócsa	0172/8	régészeti lelőhely	76939	Vöröskeresztes-tábla
Somogy	Babócsa	0172/9	régészeti lelőhely	76939	Vöröskeresztes-tábla
Somogy	Babócsa	02/2	műemléki környezet	4356 [28425]	Várom ex-lege műemléki környezete
			régészeti lelőhely	19632	Templom-domb
Somogy	Babócsa	03	műemléki környezet	4356 [28425]	Várom ex-lege műemléki környezete
				10577 [28422]	Szt. Egyed és Szt. Miklós templom, valamint a török fürdő ex-lege műemléki környezete
			régészeti lelőhely	87297	Jadai-dűlő
Somogy	Babócsa	032/1	régészeti lelőhely	19642	Budai-domb
Somogy	Babócsa	032/4	régészeti lelőhely	19642	Budai-domb
Somogy	Babócsa	032/5	régészeti lelőhely	19642	Budai-domb

Somogy	Babócsa	037	régészeti lelőhely	19643	<u>Budai-hegy II.</u>
				22900	<u>Budai-hegy I.</u>
				22922	<u>Budai-hegy III.</u>
				22923	<u>Budai-hegy IV.</u>
Somogy	Babócsa	074/23	régészeti lelőhely	19636	<u>Faluvégi temető</u>
Somogy	Babócsa	08/2	régészeti lelőhely	19632	<u>Templom-domb</u>
				19637	<u>33-as domb</u>
Somogy	Babócsa	1	műemléki környezet	4356 [28425]	<u>Várrom ex-lege műemléki környezete</u>
Somogy	Babócsa	12	műemléki környezet	4356 [28425]	<u>Várrom ex-lege műemléki környezete</u>
Somogy	Babócsa	13	műemléki környezet	4356 [28425]	<u>Várrom ex-lege műemléki környezete</u>
Somogy	Babócsa	14	műemléki környezet	4356 [28425]	<u>Várrom ex-lege műemléki környezete</u>
Somogy	Babócsa	2	műemlék	4356 [7648]	<u>Várrom</u>
			régészeti lelőhely	19631	<u>Vár</u>
				19632	<u>Templom-domb</u>
Somogy	Babócsa	2059	műemléki környezet	10577 [28422]	<u>Szt. Egyed és Szt. Miklós templom, valamint a török fürdő ex-lege műemléki környezete</u>
Somogy	Babócsa	2060	műemléki környezet	10577 [28422]	<u>Szt. Egyed és Szt. Miklós templom, valamint a török fürdő ex-lege műemléki környezete</u>
Somogy	Babócsa	23	műemléki környezet	4356 [28425]	<u>Várrom ex-lege műemléki környezete</u>
Somogy	Babócsa	24	régészeti lelőhely	19633	<u>Léránt-kert</u>

Somogy	Babócsa	25	régészeti lelőhely	19633	<u>Léránt-kert</u>
Somogy	Babócsa	26	régészeti lelőhely	19633	<u>Léránt-kert</u>
Somogy	Babócsa	27	régészeti lelőhely	19633	<u>Léránt-kert</u>
Somogy	Babócsa	28	régészeti lelőhely	19633	<u>Léránt-kert</u>
Somogy	Babócsa	29	régészeti lelőhely	19633	<u>Léránt-kert</u>
Somogy	Babócsa	3	műemléki környezet	4356 [28425]	Várrom ex-lege műemléki környezete
Somogy	Babócsa	310	régészeti lelőhely	19634	<u>Zrínyi utca</u>
Somogy	Babócsa	311	régészeti lelőhely	19634	<u>Zrínyi utca</u>
Somogy	Babócsa	312	régészeti lelőhely	19634	<u>Zrínyi utca</u>
Somogy	Babócsa	313	régészeti lelőhely	19634	<u>Zrínyi utca</u>
Somogy	Babócsa	314	régészeti lelőhely	19634	<u>Zrínyi utca</u>
Somogy	Babócsa	316	régészeti lelőhely	19634	<u>Zrínyi utca</u>
Somogy	Babócsa	317	régészeti lelőhely	19634	<u>Zrínyi utca</u>
Somogy	Babócsa	33	régészeti lelőhely	19633	<u>Léránt-kert</u>
Somogy	Babócsa	346	régészeti lelőhely	19634	<u>Zrínyi utca</u>
Somogy	Babócsa	347	régészeti lelőhely	19634	<u>Zrínyi utca</u>
Somogy	Babócsa	348	régészeti lelőhely	19634	<u>Zrínyi utca</u>
Somogy	Babócsa	349	régészeti lelőhely	19634	<u>Zrínyi utca</u>

Somogy	Babócsa	350	régészeti lelőhely	19634	<u>Zrínyi utca</u>
Somogy	Babócsa	351	régészeti lelőhely	19634	<u>Zrínyi utca</u>
Somogy	Babócsa	352	régészeti lelőhely	19634	<u>Zrínyi utca</u>
Somogy	Babócsa	353	régészeti lelőhely	19634	<u>Zrínyi utca</u>
Somogy	Babócsa	354	régészeti lelőhely	19634	<u>Zrínyi utca</u>
Somogy	Babócsa	355	régészeti lelőhely	19634	<u>Zrínyi utca</u>
Somogy	Babócsa	356	régészeti lelőhely	19634	<u>Zrínyi utca</u>
Somogy	Babócsa	357	régészeti lelőhely	19634	<u>Zrínyi utca</u>
Somogy	Babócsa	396/1	régészeti lelőhely	19634	<u>Zrínyi utca</u>
Somogy	Babócsa	396/6	régészeti lelőhely	19634	<u>Zrínyi utca</u>
Somogy	Babócsa	4	műemléki környezet	4356 [28425]	<u>Várrom ex-lege műemléki környezete</u>
Somogy	Babócsa	5	műemléki környezet	4356 [28425]	<u>Várrom ex-lege műemléki környezete</u>
Somogy	Babócsa	583	régészeti lelőhely	19641	<u>Szabadság tér 3. sz.</u>
Somogy	Babócsa	584	régészeti lelőhely	19641	<u>Szabadság tér 3. sz.</u>
Somogy	Babócsa	585	műemléki környezet	4356 [28425]	<u>Várrom ex-lege műemléki környezete</u>
			régészeti lelőhely	19641	<u>Szabadság tér 3. sz.</u>
Somogy	Babócsa	586	műemléki környezet	4356 [28425]	<u>Várrom ex-lege műemléki környezete</u>
			régészeti lelőhely	19632	<u>Templom-domb</u>

				19635	<u>Tsz-fürdő</u>
Somogy	Babócsa	587/1	műemléki környezet	4356 [28425]	<u>Várrom ex-lege műemléki környezete</u>
Somogy	Babócsa	588	műemléki környezet	4356 [28425]	<u>Várrom ex-lege műemléki környezete</u>
Somogy	Babócsa	589	műemléki környezet	4356 [28425]	<u>Várrom ex-lege műemléki környezete</u>
Somogy	Babócsa	590	műemléki környezet	4356 [28425]	<u>Várrom ex-lege műemléki környezete</u>
Somogy	Babócsa	591	műemléki környezet	4356 [28425]	<u>Várrom ex-lege műemléki környezete</u>
Somogy	Babócsa	592/1	műemléki környezet	4358 [28423]	<u>Törökkút ex-lege műemléki környezete</u>
			régészeti lelőhely	19635	<u>Tsz-fürdő</u>
Somogy	Babócsa	592/2	műemlék	4358 [7646]	<u>Törökkút</u>
			régészeti lelőhely	19635	<u>Tsz-fürdő</u>
Somogy	Babócsa	593	műemléki környezet	4356 [28425]	<u>Várrom ex-lege műemléki környezete</u>
			régészeti lelőhely	19635	<u>Tsz-fürdő</u>
Somogy	Babócsa	597	nyilvántartott műemléki érték	4357 [7647]	<u>v. Somssich-kastély</u>
Somogy	Babócsa	598/2	nyilvántartott műemléki érték	4357 [7647]	<u>v. Somssich-kastély</u>
Somogy	Babócsa	598/3	nyilvántartott műemléki érték	4357 [7647]	<u>v. Somssich-kastély</u>
Somogy	Babócsa	598/4	nyilvántartott műemléki érték	4357 [7647]	<u>v. Somssich-kastély</u>
Somogy	Babócsa	599	nyilvántartott műemléki érték	4357 [7647]	<u>v. Somssich-kastély</u>
Somogy	Babócsa	6	műemléki környezet	4356 [28425]	<u>Várrom ex-lege műemléki környezete</u>

Somogy	Babócsa	601/1	régészeti lelőhely	19635	<u>Tsz-fürdő</u>
Somogy	Babócsa	7	műemléki környezet	4356 [28425]	<u>Várrom ex-lege műemléki környezete</u>
Somogy	Babócsa	8	műemléki környezet	4356 [28425]	<u>Várrom ex-lege műemléki környezete</u>
Somogy	Babócsa	807	régészeti lelőhely	19636	<u>Faluvégi temető</u>
Somogy	Babócsa	808	régészeti lelőhely	19636	<u>Faluvégi temető</u>
Somogy	Babócsa	809	régészeti lelőhely	19636	<u>Faluvégi temető</u>
Somogy	Babócsa	9	műemléki környezet	4356 [28425]	<u>Várrom ex-lege műemléki környezete</u>

Műemléki környezet lehatárolás a 2017-es szabályozási terv módosításában.

3.1. Építészeti értékek:

Szent Egyed-templom – Műemlék

A templom alapfalait jól konzerválták, környezete ápolot.

A Basa-kert földje ugyanakkor a felszíni szépségen túl, rengeteg értéket is rejt. Dr. Magyar Kálmán 1984 és 1992 között végzett itt régészeti feltárásokat. A kutatásokból kiderült, hogy állt a kettős föld, majd palánkvár területén kőtemplom, bencés rendház, mellette temető egy kápolnával, valamint egy-egy főúri udvarház több egyszerűbb házzal, valamint külön a falu, majd a város templomai a temetőikkel, egy zarándok és több egyszerű és rangosabb házzal. Előkerült a törökkori iparostelep, de a török gőzfürdő és basaszeráj is. Mindegyikhez nagyon sok és igen értékes tárgyi anyag is tartozott. Mindez részletesen megtudható a dr. Magyar Kálmán szerkesztésében 1990-ben megjelent Babócsa története című tanulmánykötetből, valamint az ugyancsak általa szerkesztett és 2005-ben kiadott Magyar Kálmán-Nováki Gyula: Somogy megye várai a középkortól a kuruc korig című könyvből.

Nagyboldogasszony templom

A Szabadság tér északi részén, a Várdombnak nevezett emelkedőn áll a település barokk stílusú temploma. A római katolikus imahely 1790-ben épült, belső terét Merész Gyula freskói töltik ki. Itt található a Somssich-család kriptája is, melynek mozaik díszítését 1920-ban készítette Mezei Müller Gyula festőművész.

A templomtól É-ra és Ény-ra 1979-ben folytatott ásatása során dr. Magyar Kálmán régész két törökkori (XVI-XVII. századi) téglalap alakú, összedőlt téglaeépítmény leégett maradványát tárta fel. Felette Ny-K-i tájolású, melléklet nélküli sírok voltak. Vagyis az 1686 és 1790 közötti időben már egy templommal rendelkező temető sírjai léteztek itt. Ez a legkiemelkedőbb dombon megtalált templom vagy kápolna lehetett talán a Marczali János által 1455-ben Babócsán említett Gyümölcsoltó Boldogasszony tiszteletére szentelt kápolna? A török időkben elpusztult templom és temetője helyére előbb egy másik török gőzfürdő, majd az újabb kori barokk templom épült fel. A templomhoz vezető utat két oldalról örökzöld sövények határolják. Itt áll Nepomuki Szent János szobra. A három haranggal rendelkező templomtorony réz kupolája már messziről látszik a napfényben. Az épület bejárata - egy korábbi átépítésnek köszönhetően - nem a torony alatt található. A korabeli templom oldalához a Somssich grófok új szárnyat építettek. Ennek köszönhetően a régi főoltár helyén ma a sekrestye található. A jelenlegi főoltár a bejárattal szemben áll. Az oltárképet a színes ólomüveg ablak adja, amelyen keresztül ragyogóan szűrődik be a napfény a benti félhomályba.

A padsorok végében a falat domborművek díszítik.

Somssich-kastély, Török kút- Műemlék

A Szabadság tér 6-7. alatt található az egykori Somssich-kastély, amely 1820 körül épült klasszicista stílusban. Az épület középső része elpusztult a II. világháborúban. Parkjában - mely ma a mezőgazdasági szövetkezet területe - áll a műemléki védelem alatt lévő Török-kút. Az építmény a hiedelemmel ellentétben nem a török korból származik, hanem a XIX. században török türbét utánzó stílusban kútháznak építették.

A Török-kút közelében, a tőle DK-re lévő tsz iroda udvarán, az egykori tsz fürdő medencéjének helyén tárta fel 1979-ben dr. Magyar Kálmán egy törökkori épület maradványát. Ez igazolja, hogy a Török-kút környéke, mint a régi "Török-vár" délnyugati területe a török időkben lakott volt.

Állapota nem változott. Az egyik részén rendőrség, fogorvosi rendelő található ezek a felújított részek, a másik oldalon pusztul az épület. A parkjának egy kisebb területe megmaradt, itt működött korábban kb. 4 éve egy kis termálvizes strand, de sajnos nem felel meg az EU követelményeinek, így bezárták. Jelenleg is folyik a medencénél a gyógyvíz, amit most senki sem hasznosít, beengedik a Rinyába... De jó lenne itt a környékünkön egy ilyen kincs!

Prinke kastély és parkja

z épület 1983-ig általános iskolaként működött, majd a Babócsáért Egyesület Helytörténeti Gyűjteményként nyilvántartott, úgynevezett falumúzeumot hozott létre a termeiben.

Két állandó történeti kiállítás várja az érdeklődőket. A bejárathoz közeli földszinti teremben a helytörténeti részleget rendezték be. A vitrinekben Babócsa különböző részeiről származó régészeti tárgyak találhatók. Az egyikben mammut és egyéb őskori állatok csontjai, fogai láthatók. Ezt követi az igen jó állapotban megmaradt kőszerszámok - balták, marokkövek - gyűjteménye, mellette pedig a középkorból ismert fegyverek: kard, lándzsák, nyílhegyek, patkók darabjai kaptak helyet. A többiben hatalmas mennyiségű cseréptöredékek, török kori kancsók, patkók, csontból faragott pipatöredékek láthatók. A terem végében és falakon már a XVIII. század és az azt követő időszak tárgyi emlékei - tulipános láda, fonott demizson, szódásüveg, lámpa, korabeli népviselet egy-egy darabja - közvetítik a kor mindennapi életét. Az egyik sarokban étkezőasztal régi evőeszközökkel, tálalóedényekkel, másutt a Somssich-család címeres cserépkályhája közvetíti a múltat. A gazdag gyűjteményben egyaránt megtalálhatók a szentképek, a kegytárgyak és a harci eszközök (ágyúgolyók, béklyók, gránátmaradvány, sisakok). A Prinke-kastély másik termében számos ritkaságot felvonultató mezőgazdasági és ipartörténeti kiállítás várja az érdeklődőket. A látogatók többsége például csodálkozva nézi a hordó- és a kerékgyártás egyik fő kellékéeként szolgáló szíjószéket. A mesterek ezen ülve munkálták meg a fát, lábukkal nyomva a satuként működő szerkezetet, közben mindkét kezükkel tudták faragni az alapanyagot. Ugyanilyen érdekesség egy csiga formájú csúszdás szerkezet is, amely a gabonaszemet választotta szét az ocsútól.

Vasútállomás épülete

Babócsa vasútállomás a 60. számú, Nagykanizsa-Pécs vonalon.

A vonal Murakeresztúr-Barcs szakaszát a Déli Vasút építette, átadására 1868. szeptember elsején került sor. A Déli Vasút "szabvány" felvételi épülete korabeli formájában látható, Pécs felőli oldalán eredeti állomásnév-táblával.

ÖRÖKSÉGÜNK

3.2. Táj- és természeti értékek:

Babócsa területén az alábbi táj-és természetvédelmi szempontú kijelölés alatt álló területek találhatóak:

- országos jelentőségű védett természeti terület, a Duna-Dráva Nemzeti Park;
- európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek (Natura 2000 területek) a Közép-Dráva elnevezésű, HUDD 20056 jelű, valamint a Nyugat-Dráva elnevezésű, HUDD 10002 jelű különleges madárvédelmi terület;
- Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvényben (OTrT) megjelent országos ökológiai hálózat övezete;
- az OTrT-ben megjelent tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete.

Basa kert (Nárciszos)

A mintegy 13 hektáros terület legnagyobb nevezetessége és látványossága a csillagos nárcisz. A fehér virágszőnyegként borítja a mezőt tavasz derekán. Egész Európában nincs ekkora kiterjedésű összefüggő nárciszmező, épp ezért a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatósága védetté nyilvánította. A história szerint e területet a török hódoltság idején a helyi basa ültetette be nárcisszal háremhölgyei gyönyörködtetésére. A virágon nem fog az idő, az évszázadok során minden tavasszal kibontja szirmait. A babócsaiak egy évtizede úgy gondolták, hogy ezt a látványt szívesen megosztanák másokkal is, ezért minden évben megrendezik a Nárcisz napot, amelyen több ezren - köztük szép számmal külföldiek is részt vesznek.

Barcsi Ősborókás

A barcsi ősborókás értékeire 1923-ban hívta fel a figyelmet Boros Ádám, neves magyar botanikus. 1942-ben nyilvánították védetté a Rigóc patak középső szakaszát, Patkó Bandi fáját, és a lant alakú feketefenyőt. 1974-ben 34 négyzetkilométernyi területen megalakították a Barcsi Ősborókás Tájvédelmi Körzetet. 1996 óta a DDNP kiemelt jelentőségű területe. A borókás a belső somogyi homokvidék jellegzetes része, ahol a nyílt homokfelszínen az ezüstperje, a láptavak színén pedig a rucaöröm él szinte egymás mellett. Az állatvilágot szintén a végletek jellemzik. Mocsári békák, zöld gyíkok, fekete gólyák, gémek, lappantyúk békés élőhelye ez a vidék. A területen 700-nál is több magasabb rendű növényfaj, közel 3000 gerinctelen és 230 gerinces állatfaj él. A borókást átszeli a Drávába ömlő Rigóc patak, illetve az 1930-as években ennek a felduzzasztásával keletkezett halastórendszer. Itt fekszik még a Kisbók nevű Dráva-holtág is. A homokháton a mészkerülő homoki gyepek és cseres-kocsányos tölgyesek. A homokhátak közti mélyedésekben égeres láperdők találhatók, amelyekben láptavak húzódnak meg. Ezek jellemzője a hínár és a zsombékosok. A homoki gyepeken egércsenkesz, különböző moha és zuzmófajok élnek. A leggyakoribb azonban az ezüstperje, a juhsóska, az ezüstös hölgymál, az élesmosófű és a homoki pimpó él. Ritka és védett faj a fekete kökercsin, a homoki kocsord, a homoki kökercsin, homoki szalmagyopár és a hazánkban szórványosan előforduló rejtőke. Az itt élő rovarvilág legfigyelemreméltóbb alakja a homokfutrinka, a borókacincér, a hangyaleső, a sisakos sáska és az ájtatos manó. Különleges látvány a nyílt gyepen táplálkozó búbos bankák, vagy a földiméhek fészkei után kutató darázsölyvek látványa. A borókások kialakulása a legelőerdő gazdálkodás eredménye. Miután megszűnt ez a gazdálkodási forma, a területek beerdősödtek. Természetes módon telepedett meg az erdei fenyő, a nyír, a kocsányos tölgy, a cser és a rezgőnyár. Az aljnövényzet között megtalálható a kacúros véreslapu, valamint az ökörfarkkóró.

Borókás tanösvény - A DDNP ajánlásával A 2 km hosszú tanösvény a 6-os főút Darány-Barcs közötti szakaszán található az autóspihenő parkolója mellett. A tájékoztató táblák egy része sajnos a 2000. augusztusi tűz martaléka lett. A tanösvény a Belső-Somogy homokpusztáinak jellegzetes növénytakarásait és állatvilágát ismerteti. A területen a Nemzeti Park rackanyája lefelé.

Az ősbörökás már magában is nagyon látványos a homokos talajon szép túra útvonalakat és tanösvényeket alakítottak ki, nem szabad azonban elfelejteni, hogy a szigorúan védett területekre kizárólag előzetesen a nemzeti parktól megkért engedély birtokában szabad bemenni. Az erdők vegyes életkorú és fajtájú fákból álltak, de jó volt a lassan zöldülő erdőben túrázni. Néhány egyedi fa matuzsálem is található itt, pár percre egymástól, pld itt van a **Patkó Bandi fája**.

A 6-os közút mentén, illetve a vasúti átkelő közelében álló famatuzsálem, Somogy megye második legnagyobb fája. A 400 évesre becsült kocsányos tölgy 1942 óta védelem alatt áll.

A famatuzsálem mellmagasságban mért törzskerülete meghaladja a hat és fél métert. A nép a híres somogyi betyárról, Patkó Bandiról nevezte el a fát.

A vasúti sínek közvetlen közelében található a hatalmas és szabálytalan növéseivel híressé vált Lant-fenyő, hármas törzsű, lant alakú feketefenyő, melynek közös törzskerülete 283 centiméter.

Tájképvédelmi és természeti értékek

Natura 2000 és tájképvédelmi területek Babócsa területén:

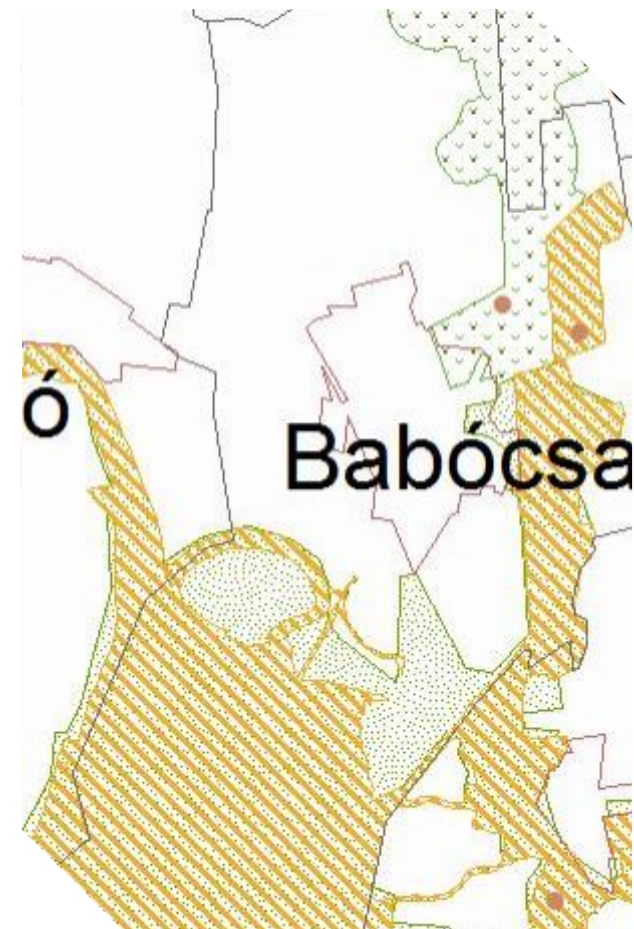
Babócsa külterületén 3 db földvár, melyek

ex lege védett tájképi elemek,

ökológiai magterület, ökológiai folyosó,

valamint Natura 2000-s terület is érinti.

- Ex Lege védett területek
 - Földvár /2013/
 - Kunhalom /2013/
 - Láp /2013/
 - Szikes tó /2013/
- Érzékeny természeti területek
- Nitrátérzékeny területek 2'
- MAB területek
- Ramsari terület /2012/
- Natura 2000
 - Natura 2000 SCI /1
 - Natura 2000 SPA /1
- Országos ökológiai hálózat
 - Magterület
 - Pufferterület
 - Ökológiai folyosó

ÖRÖKSÉGÜNK

3.3. Településképi jellemzők:

2016 Zrínyi Szulejmán tematikus út kialakítása

Szigetvár Város Önkormányzata, Eszék Város, Dárda járás, valamint az Eszéki Turisztikai Hivatal 2015. szeptemberében kezdte meg 14 hónapos közös turisztikai projektjét. A Magyarország-Horvátország Határon Átnyúló Együttműködési Program keretében elnyert támogatásból a Zrínyi-Szulejmán tematikus út, mint új kulturális turisztikai termékcsomag kialakítására, fejlesztésére kerül sor. A tematikus út a már meglévő attrakciók mellett a kiemelt állomásokon, mint Eszék, Dárda és Szigetvár, újdonságokkal is szolgál.

A projekt fő célkitűzései:

- a különálló 16-17. századi magyar-horvát és oszmán kulturális, illetve épített örökségi elemek 3, illetve 6 napos tematikus útra való felfűzése, egységes turisztikai terméké váló összekapcsolása
- kétoldali turistaforgalom növekedésének elősegítése, a kétnyelvűség támogatása
- a határ menti térség társadalmi-gazdasági fejlődésének elősegítése, imázsának javítása
- a közös múlt és egymás kultúrájának megismertetése
- egymás közötti kapcsolatrendszer fejlesztése

A tematikus út Magyarországon Baranya, Somogy, és Zala megyén át halad, Horvátországban pedig Eszék-Baranya, Szerém-Vukovár, és Muraköz megyéket érinti. A pontos útvonalat, illetve az állomáshelyek bemutatását a projekt hivatalos honlapjára feltöltésre kerülő ún. értékleltárból, és turisztikai adatbázisból részletesen megismerhetik az érdeklődők. E mellett 5 helyszínen látványos térkép táblák segítik a megismerést és az eligazodást.

A 30 települést felölelő tematikus út kiemelt állomásai:

Eszék, Valpovó, Dárda, Mohács, Siklós, Pécs, Szigetvár, Csáktornya, Szentilona.

Babócsa kapcsolódása

Babócsa abban a szerencsés helyzetben van, hogy a területén több vár is létezett a török időkben. A Rinya partján épült település a 16. század első felében a Báthoryak tulajdonában volt. Az általuk fizetett katonák mellett királyi zsoldon is szolgáltak a Dráva vonalát védő várban. 1555-ben és 1556-ban is oszmán kézbe került rövid időre. Az 1560-as években egyértelműen Szigetvár hátországához tartozott, Zrínyi Miklós főkapitány irányította az itteni katonaságot is. 1566-ban a vár őrsége elmenekült, a törökök megszállták és azonnal nekifogtak megerősíteni. 1567 októberében szultáni parancs érkezett, hogy a Rinya keleti oldalán levő várral, az úgynevezett Nárciszossal szemben levő nyugati magaslaton is építsenek egy kisebb erődöt, és körülötte telepítsenek le keresztény jobbágyokat.

A várban állomásozó hatszáz oszmán katona pajzsként szolgált a Kanizsáról kicsapó végváriakkal szemben, és az ő feladatuk volt a vízpart védelme is.

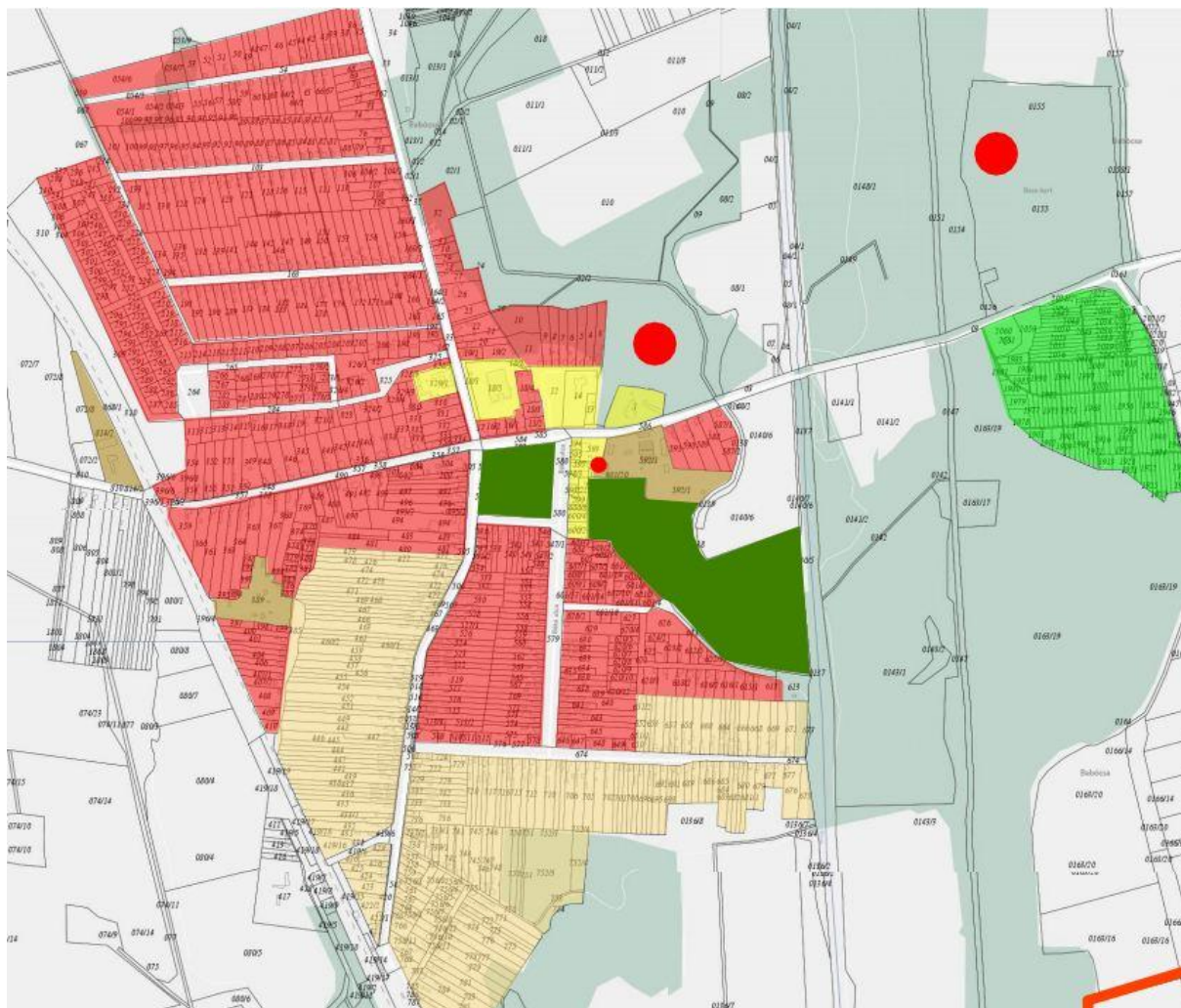
A Nárciszos helyén a középkorban bencés kolostor és templom, illetve egy megerősített nemesi udvarház állt. A török kor idején itt egy palánkvárát, a kolostor és a temető helyén pedig egy nagyméretű gőzfürdőt építettek. A vár sarkait tornyokkal erősítették meg, kívülről pedig sáncárok védte, melynek részletei ma is láthatók.

A község belterületén magasodik az egykori várdomb, a népnyelv által Török-vár néven emlegetett magaslat, ahol a középkorban szintén várkastély állt. Báthory György 1490-től itt alakította ki rezidenciáját egy vadsparkkal egyetemben. A török időkben mindez nagyrészt elpusztult, hiába foglalta vissza a várat Zrínyi György 1594-ben. A török által lerombolt falakat gyorsan újjáépítették, de 1600-ban ismét török kézre került Kanizsa várával együtt. Az 1664. évi hadjárat során újra elpusztult, Evlia szerint csak a téglából épült dzsámi, a karavánszeráj és a fürdő élte túl a tűzvészt. 1686-ban végleg magyar kézre került, stratégiai jelentőségét elveszítette, így várai az enyészete lettek. A Várdomb területén 1960-ban egy 1556-ban öntött ágyúcsövet találtak, mely a barcsi Dráva Múzeum kiállításán látható. Április végén, május elején érdemes meglátogatni Babócsát, és felkeresni a Basakertben látható gyönyörű nárcisztengert, mely a török kortól kezdve elkápráztatja a látogatókat.

(Forrás: Internet: <http://www.zrinyi-suleiman.eu/bu/2016/11/21/babocsa>)

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

JELMAGYARÁZAT

- KERTES CSALÁDIHÁZAS TELEPÜLÉSRÉSZ**
- FALUSISAS TELEPÜLÉSRÉSZ**
- VEGYES KÖZPONTI TELEPÜLÉSRÉSZ**
- KÖZÖSSÉGI TERÜLETEK KARAKTERE**
- GAZDASÁGI TELEPÜLÉSRÉSZ**
- ZÁRTKERTI TELEPÜLÉSRÉSZ**
- KÜLTERÜLETI TELEPÜLÉSRÉSZ**
- MŰEMLEK**
- KÖZIGAZGATÁSI HATÁR
(BELTERÜLET, KÜLTERÜLET)**

4. Településképi szempontból eltérő karakterű területek:

A kézikönyvben- a településképi követelmények megalapozására-meg kell határozni a település meghatározó településképi jellezőit, a telepüképi szempontból egymástól jól elkülönülő településrészeket arculati jellemzőikkel és értékeikkel. Az eltérő karakterű területek lehatárolásának célja az, hogy a településkép, arculati jellemzők szempontjából hasonló viselkedésmódokat javasoljon a kézikönyv.

A területek lehatárolása egyrészt a település történeti fejlődésének, morfológiájának vizsgálatából, másrészt a helyszíni vizsgálatok eredményéből született.

Babócsán az alábbi eltérő karaktereket állapítottuk meg:

- 4.1. Falusias településrész
- 4.2. Családi házas településrész
- 4.2. Vegyes központi településrész
- 4.3. Közösségi területek karaktere
- 4.4. Gazdasági településrész
- 4.5. Külterületi településrész

4.1. Falusias karakter

A településen zömmel a falusias építészeti jelleg a meghatározó a belterületen. Zömmel földszintes lakóépületek találhatóak itt Egy-két emeletes épület is felfedezhető, mely kissé településidegen hatást kelt. Az épületek utcafrontra épültek, többnyire utcafronta merőleges egytraktusos kialakítással, ritka az utcafronttal párhuzamos egy vagy többtraktusos ház. Általában nyeregtetős magastetővel épültek ezek az épületek, zömmel cserépfedés a településen.

A kerítések áttörtek, jellemző a vegyes anyaghasználat. Az épületek folytatásában gazdasági épületek találhatóak, melyek helyenként téglarchitektúrával jelennek meg.

Az épületek finoman díszítettek. A legtöbb épületen megtalálhatóak az eredeti homlokzati díszek.

4.2 Kertes családházak településrész

Jellemzően a második világháborút követő gyors városiasodás során kialakuló, a történeti városrészek mögött megjelenő beépítés. Legfőbb jellemzője a típusépítészet, mely területenként ugyan eltérő, de azon belül relatív egységes utcaképeket eredményez.

Több építési időszakban alakultak ki, az egy időben épülő településrészek a mindenkori országosan általános építészeti jellemzőket hordja. Alapvető jellemzője az épületet legalább három oldalon körülvevő kert.

- egyaránt jellemzőek a földszintes tetőtér beépítéses és az egyemeletes épületek is;
- egyszerű tömegű, magastetős (35-45 fokos) épületek;
- homlokzatukat a vakolat architektúra, jellemzi;
- títusterv építészet miatt egyedi karakterek nem jellemzik;
- pikkelyes tetőhéjalás jellemző,
- utcai homlokzatokat a tengelyes nyílásrend jellemzi, a faszerkezetű ablakok jellemzően 3/2 arányúak, jó esetben keretezettek;

homlokzatok színezése vegyes.

4.3. Vegyes központi településrész

A település központi részét főként a park, a római katolikus templom tere, alkotja, de központként jelenik meg a polgármesteri hivatal, orvosi rendelő és iskola egy tömbben lévő együttese.

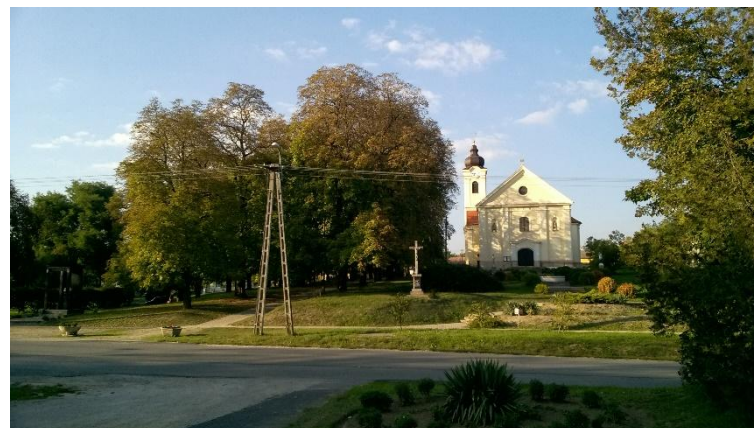
A központi területeken a funkcióhoz illő parkosítás és növények telepítése, megfelelő és azok gondozására is nagy hangsúlyt fektetnek. Javasolt a kerítések mellőzése itt az előkerteknél

4.4. Közösségi területek karaktere

Közösségi funkciójú épületek és hozzájuk kapcsolódó terek vagy különálló teresedésk karaktere.

Jelentős zöldfelület jellemzi ezeket a területeket valamint a természetes és hagyományőrző anyaghasználat.

4.5. Gazdasági településrész

A lakott településrész környezetében szántók, művelt földterületek vannak.

Gazdasági épületeket elsősorban a Kossuth Lajos utca végén találhatók.

Jellemző rájuk a nyerstégla homlokzat és a cserépfedés. Többségüket már nem használják, állapotuk lepusztult, romló.

4.6. Külterületi településrész

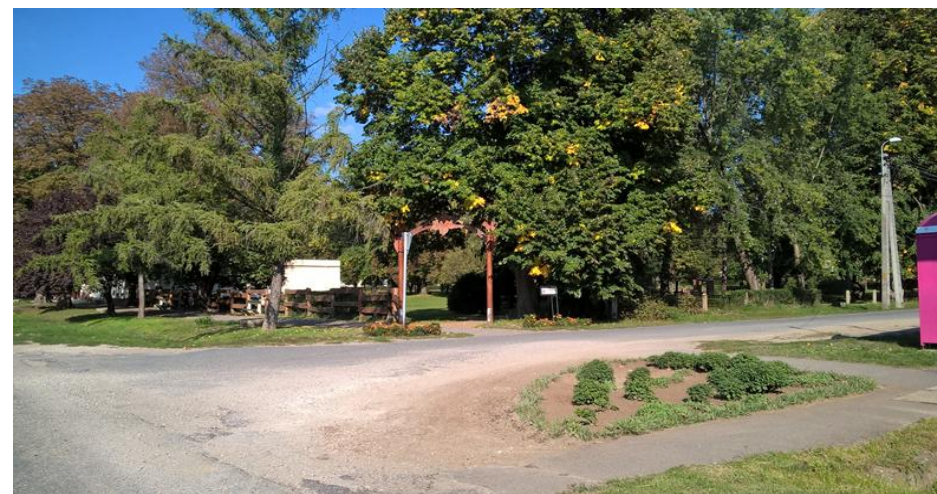
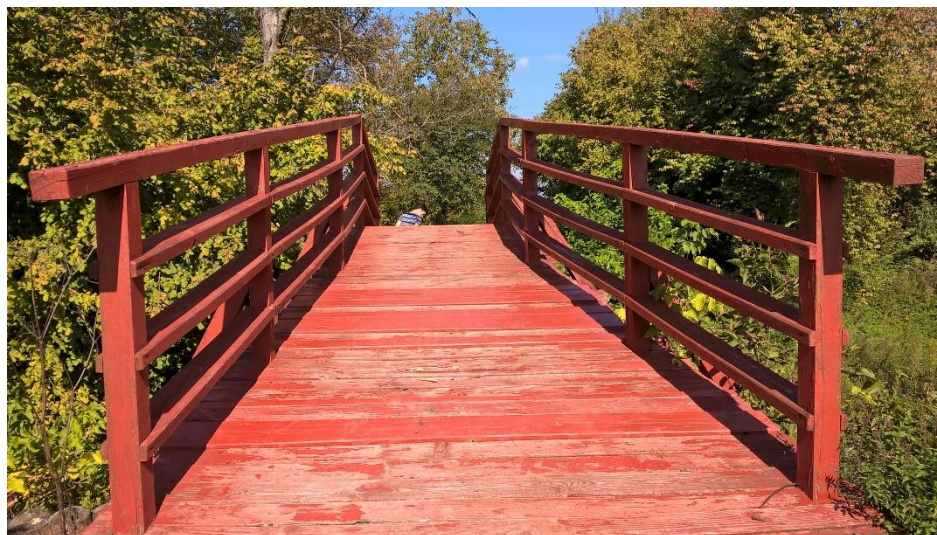
A lakott településrészt körülvevő erdőségek, és erdő NATURA 2000 védelemmel kitűntetett területek.

Településképi szempontból meghatározó terület

Településképi szempontból meghatározó terület a park környékén lévő beépítések és utcák, hiszen ez az egyik legrégebbi településrész, valamint a település tüdeje és egyik éke. E tér köré szerveződnek a meghatározó közösségi funkciók, ezért a park akár a település lakóit megmozgatva is folyamatosan extra erőfeszítést igényel a karbantartást illetően. Valószínűleg később a település lakói is látni fogják, hogy ez a közösség erősödését és a környezetük esztétikusabb megjelenését fogja eredményezni. Példa értékű egyébként a községekben ekkora park, zöldfelület közösségi tér, legyen ez a jövőben is büszkesége a településnek.

Településképi szempontból meghatározó terület a Pasakert, melynél egy-egy funkcionális építmény elhelyezéséhez is beépítési terv lenne javasolt.

AJÁNLÁSOK

A településképi minőségi megformálása: építészeti útmutató

Babócsa Településképi Arculati Kézikönyvének egyik legfontosabb feladata, hogy olyan módon formálja a település arculatát és a településen építkezni vágyók szemléletét, hogy nem egységes elvek mentén rögzíti az építési szabályokat, hanem jó példák, jó gyakorlatok segítségével igyekszik a település lakóit a helyes, illetve a település, a tájegység környezetalakítási hagyományaihoz illeszkedő viselkedésmód felé terelni. A Településképi Arculati Kézikönyv ajánlásait nem kell és nem is lehet kötelező érvényű előírásként értelmezni. Célja az, hogy segítsen a település lakosainak illetve az építkezni szándékozóknak, valamint, hogy a település jelenlegi képe szerint iránymutatást adjon a településképi rendelet számára.

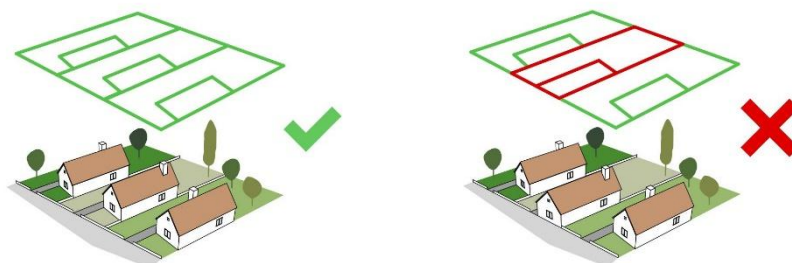
5.1. Településszerkezet

A történelem során kialakult településszerkezet védelme javasolt a település egész belterületén (lakóterületén). Elsősorban védendő minden szempontból az Örökségünk fejezetben felsorolt építészeti,- történeti,- táji értékek és környezetük.

Településképi szempontból a kialakult utca és telekszerkezet megváltoztatása nem indokolt. Új településszerkezeti elem megjelenése nem várható.

5.2. Épületek elhelyezkedése

A helyi építési szabályzat beépítési módra és építési helyre vonatkozó előírásokon túl nincs szükség településképi követelmények megállapítására, azonban javasolt- a beépítési mód függvényében- az építési helyet a kialakult, az adott utcára jellemző, tehát a szomszédos telkek beépítését figyelembe véve megválasztani. Nem javasoljuk a szűk utcákban az előkert nélküli telepítést, ugyanis az előkert a közterületet vizuálisan szélesíti, ami az utcaképet kedvezően befolyásolja.

5.3. Épületek magassága

Az elhelyezendő épületek magasságát a szabályozási terv határozza meg.

Falusias karakternél javasolt továbbra is földszintes épülettömegek megtartása, hogy a hagyományos falusias arculata a településnek a jövő számára is továbböröklődjön.

Vegyes központi település az egységes utcakép megőrzése érdekében törekedni kell a meglévő épület magasságokhoz való illeszkedésre. Nem javasolt kiugróan magas épületek építése.

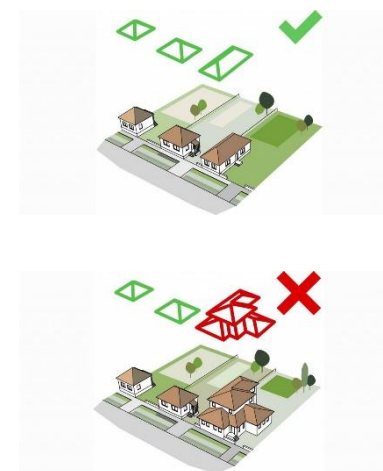
Gazdasági településrészen és a **Közösségi területek karakterében** az épületek magasságát az alkalmazott technológia és az épület funkciója határozza meg, erre vonatkozóan ajánlást nem kívánunk megfogalmazni.

5.4. Tető kialakítása

A tető kialakítása egyszerű legyen, az épületek az utcával merőleges és az utcával párhuzamos gerincű magastetővel egyaránt épülhetnek. Előnyben kell részesíteni a magastető létesítését, de nem zárkozunk el a lapostető alkalmazásától sem.

Előnyösebb a vegyes tetőtípus alkalmazása, mint a tisztán lapostetős zárás. Nagyon fontos elv, az arányos, az utca léptékéhez illeszkedő tetőforma és tetőhajlásszög megválasztása.

5.5. Homlokzatképzés, anyaghasználat, színek

Az épületek vakolt felületűek legyenek, természetes anyagú burkolat megengedett. A kőburkolat tájidegen, kerülendő. A helyi hagyományokat tükröző vagy azzal azonos értékű homlokzati vakolatmotívumok megjelenését támogatjuk a lakóházak utcai homlokzatán. A meglévő épületek homlokzatmotívumait a későbbi építési tevékenységek során figyelembe kell venni, elsősorban a homlokzat felújítások alkalmával.

A homlokzatok színezésénél kerülni kell az élénk, rikító, sötét színek (piros, lila, kék, zöld) használatát, helyette a környezethez igazodó színek (fehér, halvány, pasztell és természet közeli színek) alkalmazására kell törekedni. Fénylő, csillogó, rikító felületek alkalmazása nem megengedett.

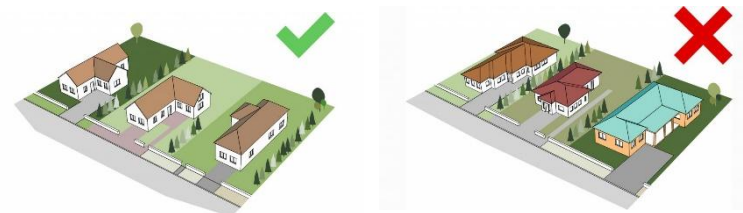
Az épületek anyaghasználatában az időjárással szembeni ellenállóságot javasoljuk figyelembe venni. Új épület építése, vagy meglévő épület átépítése, bővítése esetén az anyaghasználatnál törekedni kell az utcára jellemző anyagok, elsősorban a természetes anyagok használatára.

Ugyanakkor az új, a mindenkori építészeti divatnak megfelelő anyaghasználat is lehetséges, ha az illeszkedik a meglévő környezethez. A tetőfedésnél a hullámpala, palafedés és a nagy táblás fedések, bitumenes hullámlemez nem javasolt. A tetőfedőanyag elsősorban natúr cserépfedés.

A tetőfedés színe tekintetében az élénk, rikító színek kerülendők, a harmonikus megjelenés érdekében a natúr agyag, és az ehhez hasonló vörös árnyalatok, a szürke és a sötétbarna színek alkalmazását javasoljuk előtérbe helyezni.

A fenti ajánlások az **Gazdasági településrész** és a **Közösségi területek karakterre** nem vonatkozik. Ott a lakófunkciótól eltérő használat miatt a technológiához, funkcióhoz szükséges építményeket helyezik el, amelyek egyedi megjelenésűek, ajánlásokat nem kívánunk rájuk megfogalmazni. A színekre vonatkozó ajánlás azonban itt is érvényes.

A **Falusias karakterben** javasoljuk a meglévő épületek főhomlokzatán a keskeny kétablakos szerkesztés megtartását, valamint azok visszaállítását.

5.6. Zöldfelületek

A településkép egyik legfontosabb alkotóeleme az épített elemeken kívül a zöldfelület mennyisége és minősége. Az ápolat, esztétikusan kialakított zöldfelület önmagában is vonzó, de az értékes épített elemek védelméhez azok környezetének megfelelő kialakítása is hozzátartozik.

Egységes utcafásítás és zöldfelületi rendszer kialakítására kell törekedni. Ez a szempont és a megvalósult növénytelepítéseken már most is megfigyelhető, egységes, járdákat szegélyező tujasorok, tölgyes, fenyő fasorok kiültetésén.

A település arculatának javítása érdekében az őshonos és kultúrfafajokból álló fasorok telepítését javasoljuk. Az egybelátható utcaszakaszokon törekedni kell az egységes utcakép kialakítására azonos növényfajok ültetésével. Olyan fákat javasolunk ültetni a közterületekre, melyeket nem kell csonkolni a közmű vezetékek védelme érdekében.

Az utcafrontra telepített növényzet a közlekedést ne zavarja vagy akadályozza, gondozott, rendezett képet alkossanak a növények.

5.7. Kerítések kialakítása

A kerítések jellemzően áttörtek legyenek. Az utcafronton végig tömör vagy dróthálós kerítés építése kerülendő, legalább a kapuk áttörtek legyenek vagy a drótháló növényzettel takart legyen.

A részben tömör kerítések fém kapukkal való kombinálása követendő. A kerítések anyaghasználatánál a természetes anyagok és a díszített fém használatára kell törekedni. Az új kerítések magassága ne haladja meg a meglévőket. A feltűnő, rikító színekkel (piros, kék, sárga, stb) való festésük nem javasolt. Egyéb tekintetben, mint a kerítés mintázata a község nem kívánja leszabályozni.

5.8. Közterületek kialakítása

A közterületek kialakítása és azok minősége jelentősen befolyásolja az egész falu arculatát. Javasolt az útburkolat folyamatos karbantartása és felújítása.

A közterületre, út menti zöldsávba ültetett növények lehetőleg egy fajtából legyenek az egységes utcakép érdekében. Folytatandó a jelenlegi tujasorok, növényesávok kiépítése.

A közterületeken elhelyezett építmények, utcabútorok, hirdető felületek természetes anyagokból készüljenek. A középületek, szobrok, emlékművek környezetében utcabútorok elhelyezése (padok, világítótestek) valamint virágosítás ajánlott.

Az egységes településkép érdekében a kapubejárók kiépítését azonos műszaki paraméterekkel javasoljuk megoldani. A kapubejárók legalább egy személygépkocsi parkolására és a telekre való beközlekedésre egyaránt alkalmas szélességre növelése ajánlott abban az esetben, amennyiben a csapadékvíz elvezetését nem akadályozza. Ezzel csökkenhet a közúton parkoló autók száma.

5.9. Sajátos építmények

Ahol a villamos energia ellátás és hírközlési hálózat föld feletti vezetésű, új villamos energia elosztási, közvilágítási vezetékeket és az elektronikus hírközlési hálózatokat a meglévő oszlopsorra, vagy közös tartóoszlopra kell fektetni. Közös oszlopsorra való telepítés bármilyen akadályoztatása esetén az építendő hálózatot földalatti elhelyezéssel lehet csak kivitelezni.

Vezeték nélküli elektronikus hírközlés építményei számára alkalmas terület a belterületi határtól legalább 500 m-es távolság. Az új antennák elsősorban multifunkcionális kialakítással telepíthetők (pl.: vadles, kilátó, víztorony), de ha nincs meglévő alkalmas építmény, akkor önálló szerkezetre is.

Az utcai homlokzaton lévő antenna kerülendő.

5.10. Reklámcélú, információs- és hirdető berendezések

Óriásplakáttal szinte nem is találkoztunk a településen, de új óriásplakát kihelyezése - beruházás támogatásának tényét tartalmazó kötelező hirdetőtábla kivételével - tilos. Reklámcélú berendezés anyaga fából legyen, természetes színben, a meglévő utcabútorok és hirdetőtáblák formájához illeszkedve.

Magáncélú hirdető berendezés, cégtábla –az útbaigazító táblák kivételével - ne nyúljon a közterület fölé.

JÓ PÉLDÁK – ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK

kastély „szép állapotban lévő” szárnya

Szépen karbantartott épület

Eredeti díszek, ablakosztások

Épülettel harmonizáló tetőszín és anyag használata.

Rendezett közterület.

Gazdasági épületek, MÁV felvételi épület

Eredeti díszek, ablakosztások, zsalugáterek megtartása.

Előkert nélküli telepítés.

Falazott kéménykialakítások megtartása.

Falusi épületek

Eredeti homlokzati díszek, ablakozások megtalálhatóak az épületen.

Rendezett közterület és udvar.

1 Falusias környezetbe illő visszafogott korszerű családi ház

Falusi épületek

Harmonizáló színek-

Új zsalugáteres fa ablakok.

Szépen felújított, karbantartott épület.

Rendezett közterület és udvar.

Felújított melléképületek.

Polgáriasabb jellegű lakóépület

Harmonizáló színek.

Szépen felújított, karbantartott épület.

Rendezett közterület és udvar.

Rendezett közterület, udvar.

Felújított melléképületek.

Takerékszövetkezet épülete

Harmonizáló színek.

Szépen karbantartott felújított épület.

Eredeti homlokzadíszek, ablakosztások megtartása.

Községháza épülete

Szépen felújított homlokzat.

Új eredeti osztásban cserélt nyílászárók.

Tetőn eredeti formában kicserélt szellőzők, bádogozások, új az épület karakteréhez illeszkedő cserépfedés.

Harmonizáló homlokzatszínek.

Az antenna nincs az utcai homlokzaton!

Építészeti részletek

Értékes homlokzatszíntések, párkányzatok megtartása, karbantartása.

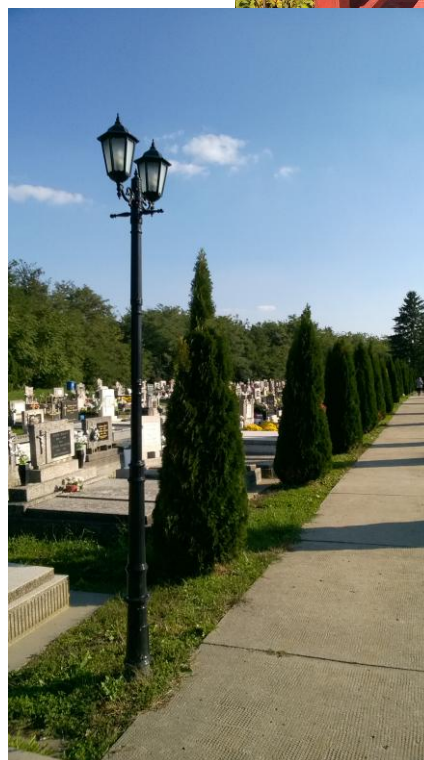
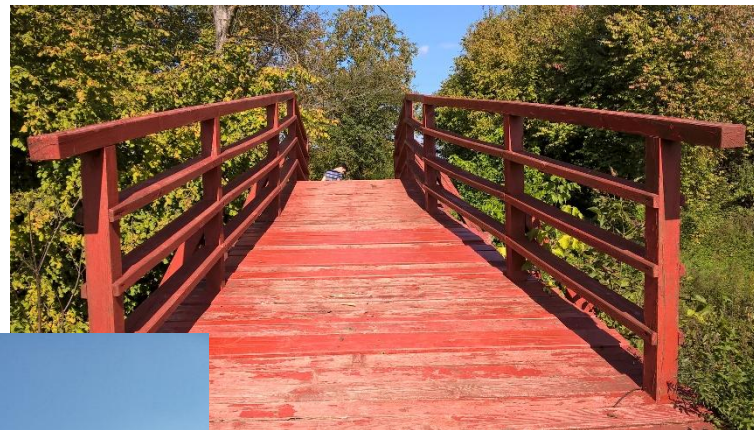
Homlokzatszíntsek, zsalugáterek megtartása, felújítása, karbantartása javasolt.

Bádogozások eredeti kialakításban történő cseréje!

Falazott kémények javítása, felújítása.

JÓ PÉLDÁK –SAJÁTOS ÉPÍTMÉNY FAJTÁK

Hasonló szerkesztésű faszerkezetű **hidak**, a település több pontján is megtalálhatóak.

Egységes köztéri lámpák kihelyezése javasolt a település frekventált helyein.

2 Dráva kavics szabadtéri ülőbútorok

Eltérő kialakítású áttört **kerítések**.

Egyszerű szerkesztésű információs épület a védett nárciszosban.

Ravatalozó épülete, egyszerű díszített homlokzattal, visszafogott színezéssel.

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

Óriásplakáttal szinte nem is találkoztunk a településen, de új óriásplakát kihelyezése - beruházás támogatásának tényét tartalmazó kötelező hirdetőtábla kivételével - tilos.

Reklámcélú berendezés anyaga fából legyen, természetes színben, a meglévő utcabútorok és hirdetőtáblák formájához illeszkedve.

A településhez, az utcaképhez a különböző reklámhordozók, reklámok, cégérek, utcabútorok és egyéb műszaki berendezések ugyanúgy hozzátartoznak, mint a házak, közterületek, kertek.

Mai modern világunkban nélkülözhetetlen a különböző kényelmi berendezések használata, ugyanakkor elhelyezésüknél, kialakításuknál fontos szempont a „láthatatlanság”, kerülni kell a főhomlokzaton való megjelenést.

A reklámhordozókra, reklámokra, cégérekre pont az ellenkező állítás igaz, amely szerint azok célja pont a figyelem felkeltése, a tájékoztatás, de ez esetben is meg kell találni a kellő egyensúlyt. Fontos az alkalmazott anyagok és a megfelelő méret megválasztása, a környezethez való alkalmazkodás érdekében.

Információs tábláknál a meglévő kialakítású üveg-fém, fém-fém kombinciót javasoljuk továbbra is alkalmazni.

IMPRESSZUM

BABÓCSA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

www.babocsa.hu

7584 Babócsa Rákóczi u.12.

Telefon: 82/491-012, 82/491-031

Fax: 82/491-012

Polgármester: Péter István

Főpítész: Bánkuti Mellitta

KÉSZÍTETTE: JÖVŐ-tér-KÉP Építészeti és Városfejlesztési Kft.

Szilágyi Annamária település tervező

SZERKESZTETTE: Nagy Mónika építész

TÁJÉPÍTÉSZ MUNKARÉSZ: Bogdánné Tóth Réka tájépítész

SZÖVEG: Szilágyi Annamária

FOTÓ: Szilágyi Annamária

GRAFIKAI TERVEZÉS : Nagy Edina építész

Babócsa, 2017. december